

Vergaderjaar 2006–2007

31 031 XV

Jaarverslag en slotwet ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2006

31 031 E

Jaarverslag en slotwet Spaarfonds AOW 2006

Nr. 10

VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG

Vastgesteld 29 juni 2007

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ heeft op 26 juni 2007 overleg gevoerd met minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en staatssecretaris Aboutaleb van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de Jaarverslagen 2006.

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
De Wit

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Post

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), De Wit (SP), voorzitter, Van Gent (GroenLinks), Hamer (PvdA), Blok (VVD), Nicolai (VVD), Jan Jacob van Dijk (CDA), Smeets (PvdA), Omtzigt (CDA), Van Hijum (CDA), Koşer Kaya (D66), Jonker (CDA), ondervoorzitter, Luijben (SP), Ulenbelt (SP), Verdonk (VVD), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Van der Burg (VVD), Koppejan (CDA), Tony van Dijk (PVV), Spekman (PvdA), Heerts (PvdA), Thieme (PvdD), Karabulut (SP) en Vos (PvdA).
Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Gerkens (SP), Vendrik (GroenLinks), Wolfsen (PvdA), De Krom (VVD), Weekers (VVD), De Rouwe (CDA), Depla (PvdA), Sterk (CDA), Willemse-van der Ploeg (CDA), Pechtold (D66), Spies (CDA), Irrgang (SP), Lempens (SP), Zijlstra (VVD), Cramer (ChristenUnie), Biskop (CDA), Dezentjé Hamming (VVD), Joldersma (CDA), Fritsma (PVV), Tang (PvdA), Crone (PvdA), Ouwehand (PvdD), Gesthuizen (SP) en Heijnen (PvdA).

Stenografisch verslag van een wetgevingsoverleg van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Dinsdag 26 juni 2007

Aanvang 16.00 uur

Voorzitter: De Wit

Aanwezig zijn 5 leden der Kamer, te weten:

De Wit, Van Hijum, Blok, Ulenbelt en Spekman,

en de heren Donner, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en Aboutaleb, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Aan de orde de behandeling van:

- **het Jaarverslag 2006 van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (31031-XV, nr. 1);**
- **het Rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2006 (31031-XV, nr. 2);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor het jaar 2006 (slotwet, 31031-XV, nr. 3);**
- **het Jaarverslag van het Spaarfonds AOW (E) (31031-E, nr. 1);**
- **het Rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2006 van het Spaarfonds AOW (31031-E, nr. 2);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Spaarfonds AOW (31031-E, nr. 3);**
- **de antwoorden op Kamervragen over bovengenoemde stukken (31031, nrs. 7 en 8).**

De **voorzitter**: Ik open de vergadering en heet allen welkom.

Wij hebben met elkaar afgesproken dat allereerst de rapporteur namens de commissie het woord voert over activerend arbeidsmarktbeleid en re-integratie. In dit geval is dat de woordvoerder van de fractie van het CDA. Beide bewindslieden zullen daarna antwoorden. Daarna krijgen de leden het woord om aanvullende vragen over dit onderwerp te stellen. Daarop reageren de bewindslieden dan weer. Aan het einde van de bespreking van het eerste onderwerp bestaat de gelegenheid om eventueel moties in te dienen. Dezelfde procedure geldt voor het tweede onderwerp, namelijk inkomensbeleid en inkomensbescherming. Hierbij is de woordvoerder van de fractie van de PvdA de rapporteur. Als ook de bespreking van dit onderwerp is afgerond, kunnen er, als er nog tijd is, vragen gesteld worden over andere onderwerpen die samenhangen met het jaarverslag.

De heer **Van Hijum** (CDA): Voorzitter. Ik spreek inderdaad over het onderdeel arbeidsparticipatie en re-integratie. Het is voor mij overigens de eerste keer dat ik over het jaarverslag van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid mag spreken. Ik ben gewend te spreken over verslagen die gaan over verkeer.

Ik begin met de constatering dat het jaarverslag op een aantal punten duidelijk en inzichtelijk is, waardoor het voor de leden van de Tweede Kamer goed mogelijk is, de voortgang van het beleid op een aantal punten te volgen. Toch gaat een van de eerste opmerkingen die de Algemene Rekenkamer over het verslag maakt, over het feit dat er in algemene zin sprake is van een verslechtering van het aantal operationele doelen. Wat is de oorzaak van deze verslechtering? Herkennen de bewindslieden het beeld dat de Algemene Rekenkamer schetst? Wat gaat men eraan doen?

Verder is opvallend dat een aantal definities en percentages het moeilijk maakt om doelstellingen en resultaten aan elkaar te koppelen. Ik doel daarbij onder andere op de percentages die worden gehanteerd bij arbeidsparticipatie. In het jaarverslag wordt bijvoorbeeld gesteld dat in 2006 64,5% van de beroepsbevolking deelnam aan betaald werk, terwijl het beleidsprogramma spreekt over 72%. Waarin zit het verschil van de definities? Kan dit niet wat eenduidiger?

Opmerkelijk is verder dat het inzicht in het aantal werkende WAO'ers, Wajongers en dergelijke per leeftijdscategorie niet te geven is. Als wij een activerende sociale zekerheid willen, dan hebben wij inzicht in deze resultaten nodig. Wanneer komt deze informatie beschikbaar?

Over de effectiviteit van de re-integratie wordt weinig duidelijk. De zes streefwaarden die in de begroting stonden, worden slechts op één punt geconfronteerd met de realisatie. Waarom ontbreken de overige effectmetingen op dit onderdeel? Ik denk daarbij aan hiaatpercentages, snelle start en plaatsingspercentages. Bovendien wordt slechts de bruto-effectiviteit van de re-integratie in beeld gebracht. Dit zegt nog niets over de netto-effectiviteit van een traject. Kunnen de bewindslieden toezeggen dat in de begroting voor 2008 een heldere set doelstellingen wordt geformuleerd voor de effectiviteit, efficiency en klantgerichtheid van re-integratietrajecten?

Bij de opmerkingen over de effecten valt op dat de realisatiecijfers en de doelstellingen die worden gesteld, weinig inzicht geven in de dynamiek en de ontwikkelin-

gen op de arbeidsmarkt. Ik denk daarbij aan het aantal vacatures, het functioneren van de arbeidsmarkt, het aantal mensen dat werkloos is geworden en het aantal mensen dat juist een baan heeft gevonden. Is het mogelijk voor de dynamiek van de arbeidsmarkt en het functioneren ervan een aantal criteria te hanteren?

De ontwikkeling van de arbeidsparticipatie is in algemene zin positief. Als wij de arbeidsparticipatie van de verschillende doelgroepen onderscheiden, springt één doelgroep er echter in negatief opzicht uit, namelijk de doelgroep allochtonen. Onder allochtonen is de arbeidsparticipatie zelfs licht gedaald. Ik vind het slecht dat dit niet in algemene zin bij de beleidsconclusies in het jaarverslag wordt genoemd. De successen worden daar wel genoemd, maar minder succes op een majeur speerpunt van beleid hoort ook genoemd te worden. Dit behoort immers ook bij de verantwoording. Bij deze doelgroep is kennelijk nog een wereld te winnen.

Ook bij de participatie van arbeidsgehandicapten zijn er niet alleen successen te melden en is het beeld diffuser. De invoering van de WIA, loondoorbetaling bij ziekte en de Wet verbetering poortwachter leiden tot meer aandacht van de werkgevers voor preventie van verzuim, en daardoor tot een dalende instroom in de WIA. Dat is positief. Het aantal herbeoordelingen dat ertoe leidt dat mensen daadwerkelijk na acht maanden aan de slag komen, is echter nog niet in alle opzichten voldoende te noemen. De arbeidsdeelname is gegroeid van 36% naar 51%. Circa een derde van de herbeoordeelde werkt na de herbeoordeling. Na een re-integratietraject gaat nog eens een derde aan de slag. De resterende 31% van de herkeurden stelt zich niet beschikbaar voor werk. Uit deze cijfers blijkt dat op dit punt nog een grote opgave op ons wacht. Kunnen de bewindslieden hierop reageren?

Kan de minister al iets zeggen over de vraag wat de oorzaak is van de toename van het aantal Wajongers? De commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een werkbezoek afgelegd aan het UWV. Daar deed men hierover een aantal suggesties. Toch hoor ik ook graag van de minister hoe hij deze stijging verklaart. Wanneer kan de Kamer op dit punt voorstellen van het ministerie verwachten?

De Wet werk en bijstand lijkt een groot succes. De gemeenten verdienen op dit punt een compliment, want zij maken hiervan veel werk en zij zijn er in geslaagd om het aantal mensen dat op deze voorziening een beroep doet, onder de 300.000 te brengen. Dat is echt een prestatie. Dit is vooral bereikt door een beperking van de instroom te realiseren en goed bemiddelbare werkzoekenden te laten uitstromen. Nu blijven langzaam maar zeker vooral de moeilijk bemiddelbare werkzoekenden over. In dit opzicht is het opvallend dat gemeenten wederom geld overhielden op de W-deel voor re-integratie, namelijk 234 mln. Dat is iets minder dan in 2005, maar nog steeds een substantieel bedrag. Ook is het opvallend dat in 2006 maar liefst 27 mln. van de 35 mln. overbleef van het geld dat was bestemd voor het regulier maken van ID-banen. Blijft dit geld beschikbaar voor het bemiddelen van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt? Daarvoor lijkt mij veel te zeggen.

Minister **Donner**: Voorzitter. Ik zal bij dit onderwerp de vragen over arbeidsparticipatie beantwoorden. De staatssecretaris zal meer in het bijzonder ingaan op de vragen over re-integratie, ongeacht of die vragen

betrekking hebben op het UWV of de WWB. Op die manier wordt het wat overzichtelijker.

De Algemene Rekenkamer constateert in het jaarverslag dat het percentage van de operationele doelstellingen met een goede-effectindicator is gezakt van 50 naar 34. Uit de figuur op pagina 40 van het rapport van de Algemene Rekenkamer blijkt dat de VBTB-score van SZW inderdaad is gedaald. Ik ben het echter niet helemaal eens met die conclusie. De score wordt namelijk bepaald door de som van het "comply or explain". Het gaat er dus niet alleen maar om dat de score wordt gehaald, van belang is ook de vraag waarom de score niet gehaald wordt als die niet gehaald wordt. Dit onderscheid maakt de Algemene Rekenkamer voor het eerst; dat gebeurde daarvoor niet. Als ik de scores bij elkaar optelt, kom ik uit op zo'n 80%. Dat is vergeleken met 2005 nog altijd een stap vooruit. Kortom, de systematiek van de rekenkamer is in het afgelopen jaar gewijzigd. Als daardoorheen wordt gekeken, is er wel degelijk sprake van een verbetering. Er is echter wel sprake van een kleine daling als de cijfers in de begroting 2006 en het jaarverslag 2006 met elkaar worden vergeleken. Dit heeft echter te maken met het feit dat de verschillende realisatiecijfers niet beschikbaar waren, omdat de kwaliteit van de polisadministratie waaruit deze cijfers hadden moeten komen, op dat moment "nog onvoldoende was". Als ik het zo formuleer, weet de Kamer wat ik bedoel.

In het jaarverslag wordt gesproken over een participatie van 64,5% van de beroepsbevolking, en in het beleidsprogramma van 72%. Het verschil ligt bij de mensen die minder dan 12 uur per week werken. Van de beroepsbevolking heeft 64,5% een baan van meer dan 12 uur in de week. De 72% omvat ook het deel dat minder dan 12 uur in de week werkt. Dit is inderdaad een verschil van definitie. Ik weet niet of je systematisch voor de ene of de andere definitie moet kiezen, want daarmee zou een element van verduidelijking verloren kunnen gaan waar de Kamer juist om vraagt.

Vervolgens wordt geconstateerd dat het inzicht in het aantal werkende WAO'ers en Wajongers per leeftijdscategorie niet te leveren valt. Dat is inderdaad een gegeven dat verkregen kan worden bij het volledig functioneren van de keten voor de loonaangifte. Dit gegeven is daardoor op dit moment onvoldoende beschikbaar. Zodra deze gegevens wel beschikbaar zijn, zal ik de Kamer hierover inlichten. Een totaaloverzicht zal er niet komen, maar ik kan als de gegevens er zijn, in ieder geval degenen die een uitkering krijgen uit een van de regelingen, afzetten tegen het inkomen dat erbij hoort. Op die manier is een veel nauwkeuriger uitsplitsing te maken.

De gestage groei van het aantal mensen dat recht heeft op een Wajong-uitkering is een punt van zorg. De instroom is nog steeds hoger dan de uitstroom. Een belangrijke oorzaak is dat de Wajong, ook gelet op de totale periode, nog niet volledig tot stand is gekomen. Door het tijdstip van invoer van de Wajong hebben rechthebbenden nog geen maximale uitkering. Ook om die reden is er sprake van een beperkte uitstroom. Dit geeft een vertekend beeld. Het blijft echter een feit dat de instroom de afgelopen jaren geleidelijk is gestegen. Hierbij ligt wel degelijk een probleem. Naar de oorzaken ervan wordt onderzoek gedaan. Zijn jongeren meer ziek of wordt de groei door andere zaken veroorzaakt? De cijfers zijn momenteel beschikbaar, maar het is mijn bedoeling dit najaar een notitie naar de Kamer te sturen

over deze kwestie. Ik weet nog niet wanneer dat precies gebeurt, want het vergt ook nog een discussie in het kabinet over de implicaties. Het enkele feit dat de instroom in de Wajong op dit moment groeit, is echter reden te bezien of dat ook niet door het voortraject komt. Ik heb het dan over de aansluiting bij onder andere de definitie, de bepaling en de keuring van personen die erin terechtkomen, ook al in de fase van het onderwijs. Die keten proberen wij op dit moment te analyseren. Wellicht biedt dat mogelijkheden de instroom op dat punt te verminderen, dan wel beter te beheersen. Ook willen wij bezien hoe wij, eventueel door banen, een oplossing kunnen vinden voor de uitstroom. Eind augustus brengt de SER hierover advies uit. Dat advies is gevraagd in oktober 2006. De overgang tussen school en werk en de mogelijke oorzaken van de instroom worden daarin ook nader bekeken.

Dan kom ik op de vraag over de arbeidsdeelname van de herbeoordeelde. Het blijkt ook uit de rapporten die met regelmaat aan de Kamer worden gestuurd, maar wat dat betreft is sprake van een stijgende lijn. Van de groep die in 2005 werd herbeoordeeld en van wie de uitkering is verlaagd of beëindigd, werkte op het moment van de herbeoordeling 36%, maar na 18 maanden was dat percentage gestegen naar 51. Van de groep die in 2006 werd herbeoordeeld, waren de cijfers eerst 42% en na acht maanden 52%. Dat blijkt ook uit de brief die ik op 19 juni aan de Kamer heb gestuurd. Er volgt nog een meting na 18 maanden, maar die kan nog niet worden verricht. Het is uiteraard van belang die stijgende lijn vast te houden.

Staatssecretaris **Aboutaleb**: Voorzitter. Ik leg mij toe op de beantwoording van de vragen over de effectiviteit van de re-integratie. Eerst een woord vooraf. Het is heel lastig bij dit soort discussies over re-integratie en effectiviteit, als je de praktijk van dichtbij heb meegemaakt, om vast te stellen wat de toegevoegde waarde van zo'n traject is. Wij kennen de discussies over aanpalende terreinen, zoals het leren van de Nederlandse taal aan allochtone kinderen. Is de effectiviteit van het leren van die taal zo goed, vanwege de lessen op school, of is sprake van een toegevoegde waarde van Sesamstraat, omdat moeder en kind elke avond naar dat programma kijken? Wat is de invloed van beide zaken op de kwaliteit van het leren van de taal en wat is daarvan de toegevoegde waarde? Dat is ongelooflijk lastig, want mensen zitten in een re-integratietraject, maar staan daarnaast onder invloed van allerlei andere zaken. Ze verkeren in een netwerk. Ze leren erbij. Ze doen vrijwilligerswerk en komen daardoor in een andere positie te verkeren ten opzichte van hun oude arbeidsmarktpositie. Dat heeft allemaal invloed op de kansen die iemand heeft op het vinden van een baan. Je kunt ook de substitutiemethode toepassen en jezelf afvragen wat er met zo iemand zou zijn gebeurd als het traject er niet zou zijn geweest. Dat weten wij evenmin. Wij weten niet wat er met zo iemand zou zijn gebeurd en hoe groot zijn kansen op de arbeidsmarkt zouden zijn geweest als zo'n traject er niet zou zijn geweest. De effectiviteit is op zichzelf heel belangrijk als indicator. De uitstroomkans van een uitkeringsgerechtigde wordt voor een groot deel bepaald door de re-integratievoorziening. Dat weten wij zeer zeker als mensen, als ze in een re-integratietraject komen, eerst zijn aangewezen op het leren van de Nederlandse taal.

Dat is een noodzakelijke voorwaarde om überhaupt iets te kunnen doen op het terrein van werk. Zonder taal geen baan, is meestal het devies. Vervolgens krijgen mensen de taal via het re-integratietraject onder de knie. Daarmee hebben ze een sleutel in handen om verder te zoeken naar een baan. In die zin is wel degelijk sprake van een link tussen een re-integratievoorziening en een re-integratietraject en de mate waarin mensen uiteindelijk een baan kunnen krijgen.

De netto-effectiviteit is een gemiddelde van alle ingezette re-integratievoorzieningen, maar heeft ook te maken met andere aspecten waarmee mensen te maken krijgen, buiten een re-integratievoorziening. Voor een goed inzicht in de effectiviteit is het tevens van belang te kijken naar de uitstroom naar werk, na een bepaald traject. Dat is de bruto-effectiviteit. Van de mensen die meededen aan gemeentelijke trajecten, gestart in 2003, stroomde binnen 24 maanden 15% uit naar werk. De gemeentelijke trajecten zijn echter niet altijd direct gericht op uitstroom naar werk. Een groot deel bestaat uit onder andere sociale activering en het stellen van diagnoses. Het is ook maar wat je wilt meten. Ik heb uit eigen ervaring meegemaakt dat op basis van een rapport van de Algemene Rekenkamer heel erg werd bekeken of de trajecten tot een betaalde baan leidden. Ik vraag echter af of het reëel is, omdat mensen soms analfabeet zijn, in een re-integratietraject terechtkomen en dan als eerste doel hebben de taal te verwerven, aan het eind van het jaar te turven of zo iemand een betaalde baan heeft gevonden. Het doel was een andere, namelijk het bestrijden van analfabetisme, om vervolgens een stapje verder te kunnen zetten op de re-integratiemarkt. Dat laat ook zien hoe complex het verhaal is. De vraag is dus of je kunt zeggen dat, als eenmaal een traject in gang is gezet, dit moet leiden tot betaalde arbeid. De gemeenten zetten veel trajecten in, maar die hebben niet altijd tot doel het vinden van een betaalde baan. Het doen van vrijwilligerswerk of iets anders kan net zo goed een doel zijn. Het totaalcijfer van de voorlopige meting van trajecten, gestart in 2004, laat wel een stijging zien, namelijk van 38% naar 46%.

Er is gevraagd of de Kamer wetenschappelijk inzicht kan krijgen in de netto-effectiviteit. Dit vraagstuk is complex van aard. Om die reden heeft de toenmalige staatssecretaris van Sociale Zaken de Kamer toegezegd dat hij een aantal wetenschappers zou vragen te bezien of er methoden bestaan om dit te meten. Een aantal wetenschappers heeft handreikingen gedaan. Die leiden niet direct tot een definitief oordeel, maar ze leveren wel ingrediënten aan om daarmee verder te zoeken naar het gevraagde inzicht. Ik heb de Kamer eerder gemeld dat een eerste blik op die inzichten haar bereikt in het najaar, aan de hand van de beleidsdoorlichting van artikel 23. Wij hopen in de begroting 2008 nieuwe indicatoren met streefcijfers te kunnen presenteren over de bruto-effectiviteit. Of dit ook kan leiden tot een methode om de netto-effectiviteit aan te geven, kan ik nu nog niet zeggen.

Over de effectiviteit van de re-integratie is ook opgemerkt dat er heel weinig duidelijk is, vooral als het gaat om de vraag naar een sluitende aanpak. In mijn antwoord op de schriftelijke vragen over het hiaatcijfer heb ik zeer voorlopige hiaatcijfers gepresenteerd voor volwassenen en jongeren. De cijfers zijn voorlopig, vanwege de twijfels over de juistheid en de volledigheid ervan. Verder onderzoek bij de uitvoeringsinstellingen

vindt op dit moment plaats. Definitieve cijfers komen zo mogelijk in de begroting 2008 en anders in het Kwartaalbericht Arbeidsmarkt van december 2007. Wat dat betreft vraag ik de Kamer om enig geduld.

Er is voorts gesteld dat de cijfers over de arbeidsparticipatie geen inzicht geven in de ontwikkeling op de arbeidsmarkt. Met de indicatoren van de arbeidsmarkt-participatie worden de uiteindelijke effecten van het SZW-beleid gemeten. Het is niet de bedoeling in de begroting en het jaarverslag een allesomvattend beeld van het functioneren van de arbeidsmarkt te schetsen. Het is meer een hulpmiddel om te meten hoe effectief het SZW-beleid is.

Dan kom ik op de vraag naar het geld dat gemeenten overhouden over 2006. Er is wederom 234 mln. op het W-deel voor re-integratie overgehouden. Dat is overigens iets minder dan in 2005. De vraag was of deze middelen beschikbaar blijven voor het bemiddelen van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Ik antwoord daar bevestigend op, want de WWB kent een zogenaamde meeneemregeling van het ene naar het andere jaar. Het geld blijft voorlopig beschikbaar voor bemiddeling naar de arbeidsmarkt. Er is wel sprake van een maximum van 75%, maar veel gemeenten komen niet aan dat percentage. Dat wil zeggen dat het geld gewoon beschikbaar blijft voor de bemiddeling.

Wat betreft 2006 is ook gesproken over de 27 mln. die is overgebleven van de beschikbare 35 mln. voor het witten van ID-banen. In de praktijk is gebleken dat de belangstelling voor het witten van die banen niet zo groot is. Dat is begrijpelijk, want instellingen die daar gebruik van zouden kunnen maken, klagen over het feit dat zij de structurele lonen van de ID'ers moeten ophoesten. Daarvoor is het geld niet altijd voorhanden in de begroting. Daarom is slechts een deel van het geld gebruikt. Met de VNG en de sociale partners is afgesproken dat het resterende geld terugvloeit richting de algemene middelen.

De heer **Van Hijum** (CDA): Voorzitter. Ik dank de bewindslieden voor de beantwoording. Een specifieke vraag van mij aan de minister is nog niet beantwoord. Dat is de vraag naar de arbeidsdeelname van allochtonen aan de arbeidsmarkt. Die deelname daalt. Ik vind dat wij daarbij moeten stilstaan. Hetzelfde geldt voor de redenen daarvoor. Ik hoop dat de minister daar iets meer over kan zeggen. Ik vind nogmaals dat dit thuishoort in de algemene beleidsconclusies met betrekking tot de verantwoording naar de Kamer.

Dan nog iets over de effectiviteit van de re-integratie. Er wordt dit najaar ingezet op de ontwikkeling van een aantal indicatoren dat wij in de begroting terug gaan zien, inclusief het streefcijfer dat erbij hoort. Dit heeft ook betrekking op de bruto-effectiviteit, maar de staatssecretaris houdt nog een slag om de arm als het gaat om de netto-effectiviteit. Ik zie dat als een duidelijke toezegging van de staatssecretaris.

Ik vind het merkwaardig dat die 27 mln. naar de algemene middelen vloeit, want het oogmerk was om de financiering van ID-banen om te zetten in een structurele financiering door de organisaties die ervan gebruik maken. De vraag is of wij de komende tijd nog initiatieven kunnen verwachten van onderwijsinstellingen, gemeenten en andere organisaties, die hiervan gebruik maken, of dat het een aflopende zaak is.

De heer **Blok** (VVD): Voorzitter. Ik spreek mijn waardering uit voor het doorwrochte jaarverslag. Ik dank allen die daaraan hebben meegewerkt. Dat wil niet zeggen dat ik tevreden ben over alles wat erin staat, maar zonder het jaarverslag kan ik niet beoordelen waarover ik wel of niet tevreden ben. Dit is dus een goede traditie.

De heer Van Hijum heeft veel zinvolle dingen gezegd. Ik kan mij daar goed in vinden. Ik vond vooral de staatssecretaris onvoldoende scherp in zijn beantwoording. De re-integratiebudgetten omvatten in totaal 1,7 mld. Veel collega's van de staatssecretaris hebben dat bedrag niet te besteden. Ik realiseer mij echter dat de staatssecretaris niet de eerste is die met dit probleem worstelt, maar het is wel een belangrijk probleem. We weten eigenlijk niet of, als wij nul euro zouden uitgeven, het resultaat anders zou zijn dan wanneer wij 1,7 mld. zouden uitgeven. Zo scherp is het. Dat is des te relevanter, omdat het kabinet de ambitie heeft om verder te gaan op dit gebied.

Ik heb nog een paar concrete vragen over de effectiviteit. Wij hebben in ieder geval een kritisch rapport van de Inspectie werk en inkomen gehad over de rol van het CWI. Dat is al een indicatie dat er op dat deel van de re-integratie iets mis gaat. Een van de dingen die wij niet kunnen zien, heeft betrekking op het onderscheid in de effectiviteit van de verschillende spelers op de integratiemarkt. Wij weten niet wat er goed werkt bij de gemeenten. We weten ook niet wat er goed werkt bij het UWV. Kan de staatssecretaris duidelijkheid verschaffen over dat onderscheid?

Een tweede vraag is of wij inzicht kunnen krijgen in de best practices. Misschien zijn er wel gemeenten die het ei van Columbus hebben gevonden. Laten wij dat zichtbaar maken en andere gemeenten daarover adviseren.

Er is al verwezen naar de motie-Bruls. Voor de topwetenschappers in Nederland lijkt het mij de moeite waard om zich daarover te buigen.

Op pag. 45 van het jaarverslag wordt ingegaan op de loonkostensubsidies: "Overigens is het percentage plaatsingen met behulp van een loonkostensubsidie ten opzichte van het totaal aantal plaatsingen na het volgen van een traject gering. Als de loonkostensubsidie niet wordt meegeteld, dan dalen de totalen met maar 1%." Ik ben zeer benieuwd wat er met deze conclusie wordt gedaan. Ik ben nog zoekende naar de plannen achter de plaatjes, maar ik sluit niet uit dat er weer loonkostensubsidies aan zitten te komen. Hoe zullen de lessen worden meegenomen?

De heer **Ulenbelt** (SP): Voorzitter. Achter de stapel cijfers gaan mensen, successen en tragedies schuil. De Rekenkamer meldt dat er veel onduidelijkheid is over die 1,7 mld. Ik zou de bewindslieden daarop willen vertellen over een mailtje dat ik van een 59-jarige vrouw heb ontvangen. Zij heeft haar hele leven gewerkt, maar is per ongeluk in de bijstand beland. Een re-integratiebureau zou haar helpen bij het vinden van een baan. Eerst moest zij onbetaald stage lopen bij een zorginstelling. Haar wordt voorgehouden dat een vaste baan in het verschiet ligt, maar mooi niet. Zij is gewoon een gratis hulp geweest. Vervolgens stuurt het re-integratiebureau haar in de zomer naar de horeca. Daar werkt zij van 18.00 uur tot 1.00 uur, ook weer met het vooruitzicht van een vaste baan. De drukke zomer is voorbij en zij kan vertrekken. Weer blijkt dat deze mevrouw een gratis hulp is geweest. Ik heb het idee dat dit meer mensen

overkomt: wel inspanningen, re-integratiebureaus die geld opstrijken, maar geen werk. Dit soort mensen is toch te tellen? Dit is toch na te gaan? De gemeentelijke sociale diensten moeten hiervan toch op de hoogte zijn? De Rekenkamer constateert dat de verantwoording van de kosten en de baten van deze 1,7 mld. onzichtbaar is. Dat is ernstig. Als lokale rekenkamers onderzoek doen, dan is het beeld absoluut niet florissant. De staatssecretaris is ongetwijfeld op de hoogte van het rapport in Amsterdam. In twee jaar tijd is 80 mln. besteed, waarmee 11% van de mensen aan werk is geholpen. Het kostte € 17.000 per bemiddeling. Waar blijft dat geld? Ook wordt geconstateerd dat de gemeente onvoldoende kostenbewust is. Voor Utrecht geldt eenzelfde soort verhaal. De gemeentelijke rekenkamer stelt vast dat de gemeente niet weet of de maatregelen werken. In het antwoord op de vragen staat dat de minister in 2008 zal bezien of de beleidsinformatie kan worden verbeterd, maar ik dring er ernstig op aan om dat sneller te doen. Mijn collega Blok zei het al: 1,7 mld. is niet niks. Het is heel erg veel gemeenschapsgeld. Een echte verantwoording over wat er met het geld gebeurt, ontbreekt. De signalen die er wel zijn, zijn zeer verontrustend. Ik roep de bewindslieden dringend op om de effecten van de besteding van het geld boven tafel te halen. Het is mogelijk dat het antwoord komt dat ik vertrouwen moet hebben in lokale bestuurders. Mijn partij begint er steeds meer te leveren, dus met dat vertrouwen is in principe niets mis, maar het vertrouwen moet steeds weer verdiend worden. Daarvoor hebben wij rapportages nodig. Ik ontvang graag de toezegging dat die verantwoording op tafel komt. Morgen wordt de participatietop gehouden. Daarop zullen mogelijk banen, met welke naam dan ook, worden gecreëerd. In dat kader kan dezelfde vraag worden gesteld. Er gaat weer een smak overheidsgeld in; ik las dat het gaat om een bedrag van 1,2 mld. over vier jaar. Zullen morgen afspraken worden gemaakt over de besteding van die centen? Over een, twee of drie jaar moet de besteding van die centen fatsoenlijk kunnen worden verantwoord.

De **voorzitter**: De opmerking over de participatietop lijkt mij niet helemaal binnen de orde. Het is aan de bewindslieden om er al dan niet op in te gaan.

De heer **Ulenbelt** (SP): Ik wijs u op opmerkingen van vicepremier Bos, dat het bespreken van dit soort verslagen bij uitstek gelegenheid biedt om de verantwoording in de toekomst te berde te brengen.

De heer **Spekman** (PvdA): Voorzitter. Ik vind dit een van de moeilijkste onderdelen. Als wethouder in Utrecht baalde ik er ook van. Ik was er heel ontevreden over. Goed investeren in de economie bleek voor de werkgelegenheid absoluut het beste te zijn. Dat zag ik terug in de resultaten in de stad. Re-integratie is moeilijk. Het succes van de Wet werk en bijstand zit hem in de slimme financiële prikkel. Zonder zo'n prikkel werkt het gelijk minder goed. Dat zien wij bij de Wajong. Gemeenten voelen geen financiële prikkel om daar iets aan te doen. Veel gemeenten laten deze jongeren in de kou staan – ik was daar niet anders in – omdat succes met bijstandsgerechtigden gelijk in de bekostiging wordt gevoeld. Wij moeten echt nadenken over financiële prikkels voor dit soort groepen, die wij niet aan de kant mogen laten

staan. Ik spreek met dit soort jongeren en zij willen vaak heel graag werken. Het is zonde om ze zomaar aan de kant te laten staan.

Bij de WW is het misschien nog wel ingewikkelder. Het heeft te maken met de urenverrekening voor ouderen. De helft van de mensen met een WW-uitkering is ouder dan 50 jaar. Zij hebben vaak een relatief hoge uitkering, omdat zij bij hun ontslag aan het eind van een loonschaal zaten. Als zij in een ander beroep beginnen, moeten zij vaak genoeg nemen met een lager salaris. Een werkloze muziekleraar die na lang vruchteloos op vergelijkbare functies solliciteren aan de slag gaat als conciërge, gaat erop achteruit. Deze mensen worden als het ware gestraft, hoewel weer aan het werk gaan op zichzelf een beloning is. Voor elk uur laagbetaald werk wordt een hoog WW-uur stopgezet. Kan dit anders, denkend aan het mechanisme van de WWB, denkend aan datgene wat misschien ook wel voor de Wajong nodig is? Om werk altijd te laten lonen, zou een ingrijpende aanpassing van de WW nodig zijn, maar daar moeten wij niet lichtvaardig over beslissen. De PvdA heeft daar ooit lichtvaardig over gesproken, maar dat is achteraf onterecht geweest. Het is niet zomaar iets wat je even verandert.

Wij pleiten voor een experiment, waarin WW'ers die langer dan twaalf maanden in de WW zitten, overstappen van een urenverrekening naar een inkomensverrekening, zoals in de WGA is geregeld. Wij willen zo'n experiment omdat de precieze uitkomst van een dergelijke aanpassing niet te voorspellen is. Het kabinet maakt in de beantwoording van de vragen over het jaarverslag duidelijk dat WW'ers na zo'n aanpassing sneller het werk zullen hervatten, hetgeen uitstekend is. Tegelijkertijd zullen sommige WW'ers in aanmerking komen voor een inkomensaanvulling vanuit de WW, waar zij nu geen recht op hebben. Het kabinet geeft aan dat niet op voorhand kan worden gezegd dat de uitkeringslasten zullen stijgen of dalen. Wij vragen de bewindslieden een experiment voor te bereiden. Het huidige experimenteel artikel in de WW biedt hier geen gelegenheid voor. Het zal moeten worden aangepast. Daartoe kan in overleg worden getreden met CPB, arbeidsmarkeconomen en UWV. Alleen met een goed uitgevoerd experiment kunnen wij er achter komen of het wijs is dat werk niet altijd loont. Uiteindelijk moeten wij realiseren wat wij allemaal willen: dat meer mensen aan de slag gaan. De WWB heeft bewezen dat financiële prikkels daar nuttig voor kunnen zijn.

Minister **Donner**: Voorzitter. Ik was de heer Van Hijum inderdaad nog een reactie schuldig op zijn vraag over de verandering in arbeidsparticipatie van allochtonen. De cijfers zijn gebaseerd op een steekproefsgewijs onderzoek onder huishoudens. Het is dus geen systematische registratie. Om die reden weet ik niet of de 0,2% waar wij het nu over hebben, een relevant verschil is. Misschien kun je eruit afleiden dat er in ieder geval geen stijging is. Over de periode 2004-2006 is de stijging in de arbeidsparticipatie van allochtonen relatief hoger dan de stijging in de arbeidsparticipatie van autochtonen. In de cijfers verdwijnt deze stijging vanwege de grotere toename van de allochtone bevolking. Wij praten nu over verschillen waarvan wij de relevantie niet precies kennen. In het totaal blijkt de arbeidsparticipatie onder allochtonen, met name jongeren, overigens wel een probleem. Dat

probleem heeft, zo blijkt ook uit het beleidsprogramma, de aandacht.

Ik kan de heer Ulenbelt geruststellen. De participatietop is in ieder geval niet bedoeld om aan het begrotingsrecht van de Kamer te komen. Toedeling van gelden en de controle daarop zullen eerst hier aan de orde zijn in het kader van de begroting. In die zin kan de heer Ulenbelt gerust zijn. Voor het overige heeft hij daar geen enkele reden voor.

Ik ben al ingegaan op de problematiek rondom de Wajong. De financiële prikkels in de WWB werken vanwege de specifieke situatie dat daar sprake is van een uitvoerder die zelf ook een inkomen heeft. Dezelfde gedachte zat achter het hele concept van de re-integratiebedrijven. Zij zouden ook een financiële prikkel hebben. Bij de effectiviteit daarvan moeten blijkens de interventies juist weer enige vraagtekens worden geplaatst. Wij moeten steeds bekijken over welke groepen wij het hebben en bij wie het wel en niet werkt. Of er op dit gebied verbeteringen zijn aan te geven, zal worden meegenomen in de toegezegde notitie over de Wajong.

Ik kom op de problematiek van de WW-urenverrekening. De heer Spekman gaf al aan dat het gaat om een fundamentele kwestie. Moet binnen de WW van urenverrekening overgestapt worden op inkomstenverrekening? Die moet ook worden gezien in het licht van de vraag naar vereenvoudiging in de uitvoering. Een en ander is niet nu al aan de orde. Het is de vraag of het zinvol is om daarmee te experimenteren. Ik erken dat dit niet kan onder het huidige experimenteerartikel, zodat het een wetswijziging vergt. Dan is de vraag of het zinvol is om dat na twaalf maanden te doen. Wij weten dat de belangrijkste stimulans in de eerste periode zit. Als je dat doet, moet je overwegen om het meteen aan het begin te doen. Dan is de vraag of je dat voor een groep kunt doen en niet voor iedereen en of je met dat experiment ook een juist beeld hebt. Ik zie het probleem. Het is een breder vraagstuk waar ik bij het functioneren van de WW wel naar wil kijken, maar ik kan niet toezeggen dat wij onmiddellijk met experimenten komen.

Staatssecretaris **Aboutaleb**: De heer Blok sprak kritische woorden over re-integratie. De heer Spekman heeft aangegeven hoe je daarmee lokaal kunt worstelen. De re-integratiemarkt is een volstrekt nieuw fenomeen in Nederland. Ook gemeenten staan voor het eerst voor de vraag hoe zij omgaan met dat re-integratieproces, wat zij doen met aanbesteden, hoe het bestek in elkaar zit en de kosteneffectiviteit.

In het begin zag je dat veel gemeenten probeerden zo goedkoop mogelijk in te kopen, maar uit allerlei evaluaties bleek dat dit niet altijd gunstig was. Je ziet dat gemeenten nu opschuiven en niet op basis van ingekochte trajecten bekostigen, maar op basis van uitstroom uit die trajecten. Dat soort trajecten is iets duurder dan oorspronkelijk het geval was.

Ik was afgelopen vrijdag in Venlo, waar een periodieke tafel wordt georganiseerd door gemeente, CWI, UWV, re-integratiebedrijven en onderwijsinstellingen. Daar zitten re-integratiebedrijven voor het eerst met elkaar aan tafel, zodat er een cv kan worden uitgewisseld van iemand die geschikt is voor de drogisterijsector, terwijl dat re-integratiebedrijf geen contract heeft met die branche en een ander bedrijf dat wel heeft. Kortom, er ontstaat een praktijk die wij nog niet hadden. Dat is echt

iets van de jaren en je moet het een kans geven om te groeien.

Ik vind het een gewaagde stelling van de heer Blok dat je op het terrein van re-integratie misschien hetzelfde resultaat zou hebben geboekt met nul euro. Dat is ook onjuist. Er worden grote investeringen gepleegd om mensen te doen opschuiven van een mager naar een hoger niveau van de Nederlandse taal om ze in buurt te kunnen krijgen van een poging tot re-integratie in de richting van een betaalde baan. Dat zijn wel degelijk lonende inspanningen. Het is ook nodig dat dit gebeurt. Je kunt dus niet zomaar stellen dat je hetzelfde kunt bereiken met nul euro. Ik zou die stelling niet willen overnemen.

De heer **Blok** (VVD): Als wij het verband wisten, had u het hier opgeschreven. U geeft aan dat het aannemelijk is. Dat kan best zo zijn. Daar staat tegenover dat Nederland helemaal vol is met busjes met Polen die geen woord over de grens spreken, maar heel goed kunnen metselen. Dat kan leiden tot de conclusie dat je mensen beter een cursus metselen kunt geven dan een cursus Nederlands. Wij weten het niet, dat is de kern van mijn betoog. Dat vind ik voor 1,7 mld. een veel te smalle basis voor beleid.

Staatssecretaris **Aboutaleb**: Je kunt wel heen en weer blijven gaan met die slinger. De Poolse werknemer heeft een wat andere relatie tot de Nederlandse economie dan iemand die in Utrecht voor de rest van zijn leven zijn hoofdverblijf heeft. Daar verwachten wij ook iets anders van. Bovendien heeft de komst van de Poolse werknemer de werkloosheid in Nederland niet doen stijgen. In dezelfde periode dat Poolse en andere buitenlandse werknemers zijn togetreden tot de Nederlandse arbeidsmarkt, zien wij dat het aantal mensen met een bijstandsuitkering scherp is gedaald, dus die causaliteit zou ik niet durven aanbrengen.

Er is ook gevraagd om onderscheid te maken tussen verschillende spelers op het gebied van re-integratie. Bij uitstroom naar werk maken wij onderscheid tussen gemeenten en UWV. In de kwartaalberichten over de arbeidsmarkt wordt de uitstroom naar werk ook inzichtelijk gemaakt. In de keten van re-integratie neemt het CWI de bemiddeling van de makkelijk plaatsbaren op zich, zoals is afgesproken met de gemeenten. De wijze waarop het CWI bijdraagt aan uitstroom naar werk wordt ook inzichtelijk gemaakt in de ketenprestatie-indicatoren, maar ik weet niet of deze informatie de Kamer op een structurele wijze bereikt. Mocht dat niet zo zijn, dan zal ik bekijken hoe wij dat kunnen bevorderen. Het kwartaalbericht wordt in ieder geval wel aan de Kamer toegezonden.

Er is gevraagd of er inzicht in de best practices wordt gegeven. Dat gebeurt op tal van terreinen. Gemeenten hebben benchmarks om de prestaties en werkwijzen te vergelijken. Daar is veel aandacht voor. Via internet worden ervaringen uitgewisseld, waaronder de landkaart die door het algemeen ketenoverleg (AKO) wordt geproduceerd, waarin tal van goede voorbeelden worden gepresenteerd. Het rapport van Divosa over "Work First Werkt" is ook een benchmark waarbij goede ervaringen worden uitgewisseld. SZW probeert deze goede voorbeelden ook uit te dragen in de verzamelbrief. De heer Blok sprak over de effectiviteit van loonkosten-subsidies. Ik heb altijd de stelling aangehangen dat

re-integratie niet een kwestie is van één methode. De gemeenten hebben een mandje met tal van instrumenten die kunnen bijdragen aan re-integratie. Loonkosten-subsidies zijn een middel in dat mandje. Als zij op de schaal van de gemeente Rotterdam per jaar bijdragen aan de re-integratie van 150 mensen, heeft dat instrument voor dat doel, die groep mensen en die werkgevers zijn nut gehad. Dat is het aardige van re-integratie-instrumenten op lokaal niveau; bevat het niet, weg ermee en een nieuw instrument maken dat beter kan functioneren. Het is trial and error. Niemand weet of dat soort instrumenten kunnen beklijven. Daarom is het goed dat het daar is neergelegd. Als wij dat soort instrumenten zelf moeten bedenken en in wetgeving vastleggen, zouden wij er misschien wel anderhalf jaar over doen om ze weg te gooien en nieuwe te maken.

De heer Ulenbelt citeerde een mail en ik heb nagedacht wat ik daarover kan zeggen. Het lijkt mij verstandig om te antwoorden met een ander bericht, van een 45-plus-mijnheer, uit het diepe Zuiden, Sittard-Geleen, die na twintig jaar was ontslagen bij NedCar. Hij zag een advertentie in de krant bij de NS. Hij maakt zijn eigen cv met naam, adres, woonplaats, postcode, telefoonnummer en als opleiding lts. Hij solliciteert op eigen kracht naar die baan en wordt afgewezen. Hij komt in de kring van de re-integratiesector, vindt mensen die in hem geloven, wordt goed begeleid en gecoacht. Zijn 20 jaar ervaring wordt helemaal ontleed en uitgekleed en dan blijkt dat zijn marktwaarde niet op lts- maar op mts-niveau is. Hij solliciteert met behulp van het re-integratiebedrijf naar dezelfde baan bij de NS, die maandenlang niet was ingevuld, en wordt aangenomen. Dat is de toegevoegde waarde van re-integratie.

Dat wil niet zeggen dat de misstanden waarnaar de heer Ulenbelt verwijst, niet voorkomen. Die ken ik ook, maar hij suggereert dat zijn voorbeeld exemplarisch is voor de manier waarop in de re-integratiesector wordt gewerkt. Dat is onjuist, maar ik ontken geenszins dat die voorbeelden ook voorkomen. Om die reden moet de re-integratiemarkt beter functioneren. Gemeenten en UWV moeten beter inkopen. Er moet beter worden gelet op de rompslomp die de mensen soms wordt aangedaan. Ik denk dat tegenover dat verhaal vele andere positieve verhalen staan.

De gemeenten voelen ook echt dat zij hiervoor verantwoordelijk zijn. De heer Spekman noemde de reden daarvoor. Er is een prikkel, zodat de gemeenten er financieel belang bij hebben. Er is recent een scherpe daling te zien van de bestanden, waarbij de economie zeker ook heeft geholpen, die nuance wil ik wel aanbrengen. Wat mij in de cijfers echt verrast, is dat de categorie mensen die langer dan drie jaar in de bijstand zitten en van wie wij dachten dat zij geen kans zouden hebben om een betaalde baan te vinden, nu wel aan de bak komt. Die mensen vinden nu wel werk. Het zijn nog geen enorme aantallen, maar de signalen wijzen in de goede richting.

Ik heb toegezegd dat wij om te beginnen de bruto-effectiviteit in beeld brengen in de begroting en dat wij ernaar streven om de netto-effectiviteit in beeld te brengen, zodat de verantwoording op tafel komt. Ik zou niet weten wat ik aan die toezegging kan toevoegen.

De heer **Van Hijum** (CDA): Ik heb een motie overwogen over de effectiviteit van de re-integratie, maar dat zou een herhaling van zetten worden, omdat wij er in de

motie-Bruls al een uitspraak over hebben gedaan. De staatssecretaris heeft toegezegd dat wij bij de begroting voor 2008 een aantal concrete zaken kunnen verwachten. Mijn fractie kiest ervoor om dat af te wachten. Wij zullen kritisch volgen wat daarbij aan de Kamer wordt voorgelegd.

De heer **Ulenbelt** (SP): Ik ontken niet dat er ook positieve voorbeelden zijn, maar het gaat om de hoeveelheid middelen die wordt ingezet om tot succes te komen. Volgens de Rekenkamer valt er niets over die successen te zeggen. Het ene voorbeeld staat tegenover het andere, maar de Rekenkamer zegt dat wij niet weten wat er met die centen gebeurt. Dat is zorgwekkend. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat onduidelijk is wat de resultaten zijn van de re-integratiebudgetten die aan gemeenten worden verstrekt;

verzoekt de regering om in het Jaarverslag van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over 2007 inzicht te geven in kosten en baten van de re-integratiebudgetten die zijn verstrekt aan de gemeenten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Ulenbelt. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 9 (31031-XV).

De heer **Ulenbelt** (SP): Dit is eigenlijk een herhaling van de motie-Bruls, maar die is niet uitgevoerd, dus dan komt deze er maar voor in de plaats.

De heer **Van Hijum** (CDA): Het lijkt mij eerlijk gezegd een merkwaardige gang van zaken om eisen te stellen aan het jaarverslag over 2007, terwijl wij in de begroting voor 2007 geen streefcijfers, indicatoren of kengetallen hebben afgesproken. Volgens mij kun je veel beter insteken op het goed organiseren van het proces in de toekomst.

De heer **Ulenbelt** (SP): Ik meende te beluisteren dat de heer Van Hijum kritisch is over de verantwoording van de besteding van dat geld. Het was zijn partijgenoot Bruls die indertijd precies dezelfde vraag stelde als ik. Hij is het met mij eens dat die motie niet is uitgevoerd, dus ik vraag hem om zijn collega Bruls niet in de steek te laten.

De heer **Van Hijum** (CDA): Dat is geen antwoord op mijn vraag. De vraag is of het zin heeft, omdat wij de begroting voor 2007 hebben vastgesteld en daarin geen duidelijke doelstellingen, streefcijfers, kengetallen of indicatoren hebben afgesproken waar je in het jaarver-

slag over 2007 op terug kunt komen, zoals in de motie wordt gevraagd.

De heer **Ulenbelt** (SP): Ik vraag gewoon om te tellen. Wij weten precies hoeveel bloembollen iedere dag naar Londen worden vervoerd en hoeveel klompen wij verkopen in Hongkong. Dan zouden wij aan het eind van dit jaar toch wel mogen weten hoeveel mensen voor dat geld een baan hebben gevonden of Nederlands hebben geleerd? Het beleid was: werk boven inkomen. Dan moet het kabinet dat toch kunnen verantwoorden? Dan moet je toch gaan tellen wie waar werkt en voor hoeveel uur? Dat is mijn simpele verzoek: geef op deze manier inzicht in de verantwoording van de centen.

De heer **Spekman** (PvdA): Ik had een motie voorbereid over het experiment van de WW en de voor- en nadelen van een dergelijke overstap. Ik voel aan de ene kant nog steeds iets voor het indienen van die motie, maar aan de andere kant doe ik dat liever niet. Daarom heb ik toch nog een vraag aan de minister. Als de minister aangeeft dat het hele verhaal van de WW en het laten lonen van werken nu niet ineens achter de horizon zijn verdwenen en als hij bereid is om de voor- en nadelen van een experiment op papier te zetten, heb ik dat eigenlijk liever dan een motie waarin wij al bepalen hoe een experiment eruit zou moeten zien. Ik snap immers ook wel dat wij heel veel denkkraft missen die in potentie bij het ministerie aanwezig is. Het zou mij dus een lief ding waard zijn als de minister aangeeft dat het inderdaad een goede gedachte is dat werken moet lonen, ook voor die WW-uitkering, en dat hij binnen een bepaalde tijd met een verhaal naar de Kamer komt over de toekomst van de WW en met name over het voor deze groep mensen laten lonen van werken.

De **voorzitter**: De motie is nog niet vermenigvuldigd. Daarom stel ik voor dat de bewindslieden aan het eind van de vergadering de gelegenheid krijgen om op de motie(s) te reageren.

Daartoe wordt besloten.

Minister **Donner**: Voorzitter. In de begrotingsstukken ga ik sowieso in op de vraagstukken over de WW. Het is dus zinvoller om er op dat moment over te praten, want ook het genoemde aspect is op dit moment voorwerp van overdenking met betrekking tot de WW. In dat kader komt aan de orde of je ermee moet experimenteren of niet.

Staatssecretaris **Aboutaleb**: Voorzitter. Er zijn in deze ronde geen vragen aan mij gesteld. Er is wel een motie ingediend. Daar kom ik straks dus op terug.

De **voorzitter**: Wij gaan nu over naar het volgende onderwerp: inkomensbescherming en inkomensbeleid. Het woord is aan de heer Spekman van de PvdA-fractie, die namens de commissie als rapporteur optreedt.

De heer **Spekman** (PvdA): Voorzitter. Over het inkomensbeleid hebben wij in december 2005 veel gesteggeld. In 2006 is de nieuwe Zorgverzekeringswet ingevoerd. Dat leidde tot een grote spreiding van inkomenseffecten. Vooral gezinnen met kinderen en een bovenmodaal inkomen hebben daar veel voordeel van gehad. Dat geldt

ook voor mij. Ik zat daar niet echt op te wachten, maar dat ter zijde. Het heeft weinig zin om de discussies daarover nog eens dunnetjes over te doen. Ik heb daarom niet veel vragen bij dit onderdeel.

Het vorige kabinet had voor 2006 als doel een evenwichtige inkomensverdeling. De koopkrachtontwikkeling in 2006 is voor alle groepen gunstiger geweest dan was geraamd in de begroting. Toch is de spreiding niet groot geweest. Een alleenverdiener met twee keer modaal ging er 6,25% op vooruit, terwijl een gezin met anderhalf modaal slechts 1% koopkrachtwinst boekte. Vindt de minister dat er sprake is geweest van een evenwichtige inkomensontwikkeling en welke uitgangspunten hanteert hij in zijn oordeelsvorming?

De sociale minima zijn er behoorlijk meer op vooruitgegaan dan aanvankelijk was verwacht. Kan de minister aangeven hoe dit is gekomen?

Uit het jaarverslag blijkt dat alleenverdieners met kinderen en alleenstaande ouders er netto op achteruit gaan als zij vanuit de bijstand een baan op het minimumloonniveau aanvaarden. Dat wordt de "werkloosheidsval" genoemd. Kan de minister aangeven wat de omzetting van de kinderkorting in een toeslag gaat betekenen voor deze werkloosheidsval? En hoeveel zou het bruto-inkomen van deze ouders moeten stijgen om uit te komen op een netto inkomensvoortgang van 5% bij werkervaring?

Minister **Donner**: Voorzitter. De heer Spekman zei terecht dat de invoering van de Zorgverzekeringswet zonder meer een van de bepalende elementen in de koopkrachtontwikkeling in 2006 was. Tegelijkertijd moet je, net als hij, vaststellen dat de koopkrachtontwikkeling in het algemeen gunstiger is geweest dan geraamd. Dat komt door enkele factoren: de loonontwikkeling, de lagere premies voor de ZVW dan voorzien, lagere pensioenpremies en een aantal andere specifieke maatregelen die op dat terrein zijn genomen.

Is er, gelet op de spreiding, desondanks sprake van een evenwichtige inkomensontwikkeling en welke uitgangspunten zijn daarbij gehanteerd? Ik moet constateren dat het ingezette beleid voor sociale minima, ouderen en gezinnen met lagere inkomens tot middeninkomens leidt tot een gunstigere inkomensontwikkeling dan geraamd. Ik heb de daarbij spelende externe factoren al aangegeven die leiden tot die gunstigere inkomensverdeling. De spreiding in de geraamde koopkrachtcijfers komt met name door de stelselwijziging. Dat is een gedeeltelijke verklaring voor die vertekening. De onevenwichtigheden in het oude stelsel zijn komen te vervallen. In het oude stelsel hoefden gezinnen met een inkomen onder de ziekenfondswetgrens geen premie voor de kinderen te betalen en gezinnen met een inkomen boven die grens wél. Dat leverde een armoedeval op bij de grens van de Ziekenfondswet. Het opheffen van die onevenwichtigheid leidt inderdaad tot positieve koopkrachteffecten, waarvan de heer Spekman ook een voorstander is. Tegelijkertijd wordt die onevenwichtigheid in het totale stelsel opgeheven, waardoor situaties nu gelijkjer worden behandeld.

Inderdaad zijn sommige mensen erop achteruit gegaan.

Dat geldt met name voor particulier verzekerden.

Derhalve zit er inderdaad een zekere spreiding in. Kijkend naar het totaal, zijn bepaalde groepen inderdaad niet met de algemene ontwikkeling meegekomen – althans, voor

hen was de ontwikkeling in vergelijking anders – maar de totale ontwikkeling is wat dat betreft gunstig. Daarmee heb ik in wezen ook de vraag beantwoord over de alleenverdieners die erop vooruit zijn gegaan. Ook dat was vooral een gevolg van de wijziging van de Zorgverzekeringwet en het vervallen van de ziekenfondswet-grens. Andere effecten en het feit dat in het nieuwe zorgverzekeringsstelsel kinderen beneden een bepaalde leeftijd over het algemeen worden meegenomen, hebben inderdaad tot die verschuiving geleid. Het feit dat niet iedereen zich op gelijke wijze heeft ontwikkeld, is geen reden om nu te constateren dat er geen sprake is geweest van een evenwichtig inkomensbeleid. Dan de vraag of de overstap van kinderkorting naar kindertoeslag de inkomensval naar verwachting wegneemt. Dat verwacht ik inderdaad, omdat daarbij wordt uitgegaan van een vast percentage dat meestijgt met het inkomen. In het algemeen is de gedachte achter de toeslagsystematiek dat daardoor de armoedevalproblemen worden weggenomen.

De heer **Spekman** (PvdA): Het antwoord van de minister is eigenlijk dat in 2006 is voldaan aan de doelstelling van een evenwichtige inkomensverdeling, omdat oude onevenwichtigheden zijn opgeruimd. Dat is natuurlijk altijd evenwichtig, zeker als je niet van tevoren weet wat de onevenwichtigheden zijn; dan kom je altijd uit op "evenwichtig". Ik heb dus toch iets meer behoefte om te weten wat voor de minister de uitgangspunten zijn bij zijn oordeelsvorming over de vraag of er een evenwichtige inkomensverdeling is, zeker omdat twee keer modaal 6,25% erop vooruit is gegaan en anderhalf keer modaal slechts 1%. Dat is een fors verschil. De minister heeft één vraag niet beantwoord: hoeveel zou het bruto inkomen van de alleenstaande ouders – dus de ouders met de werkloosheidsval – moeten stijgen om uit te komen op 5% netto inkomensvoortgang bij werkaanvaarding? Dat gaat dus weer over "werken moet lonen", maar misschien is het lastig om dat direct aan te geven.

Minister **Donner**: Voor die laatste vraag heb ik mijn telraampje niet bij me. Zo goed ben ik nog niet ingewerkt. Ik meen toch dat er een bevredigende en evenwichtige inkomensverdeling is, ook als binnen dat geheel sommige groepen bij een ontwikkeling niet gelijk opgaan met de rest. Er is wel degelijk sprake van een positieve ontwikkeling. Het nastreven van gelijkheid voor alle groepen is bovendien "the fallacy of misplaced concreteness", met de detaillering waarmee wij puntenwolken in het geheel opnemen. Bovendien bekijkt u het dan precies van jaar tot jaar. Je moet echter over meer jaren bekijken hoe een ontwikkeling gaat. Om dat in ieder jaar precies bij te houden en om dan te constateren dat de praktische ontwikkeling anders is dan de geraamde ontwikkeling, is – om met Prediker te spreken – het najagen van wind. Het gaat om een totale ontwikkeling en ook om een ontwikkeling over meerdere jaren. Wat dat betreft, denk ik dat de ontwikkeling bevredigend is.

De heer **Van Hijum** (CDA): Voorzitter. Op zich delen wij de constatering van de minister dat in grote lijnen sprake is van een positieve en evenwichtige koopkrachtontwikkeling. Daar past natuurlijk de kanttekening bij dat

die koopkrachtplaatjes wel een indicatie geven van de ontwikkeling van de koopkracht over verschillende types huishoudens ten opzichte van het vorige jaar, maar niet verschrikkelijk veel zeggen over het daadwerkelijk besteedbare inkomen. Met dat laatste hebben mensen uiteindelijk natuurlijk te maken. Mijn vraag gaat daarom over de systematiek waarvan wij onszelf bedienen om aansluiting te houden met de beleving in de samenleving: kunnen wij inzichtelijk maken hoeveel huishoudens bijvoorbeeld zeggen dat zij goed of juist moeilijk rond kunnen komen? Dat is een andere indicator, waarvan bijvoorbeeld in armoedeonderzoeken gebruik wordt gemaakt. Daar waar het aantal huishoudens op of rond het sociaal minimum afneemt, zie je een toename van het aantal huishoudens die zeggen dat zij moeilijk rond kunnen komen. Dat soort indicatoren is van belang om in de gaten te houden of het inkomensbeleid voldoet aan de doelen die wij daarmee stellen. Kunnen wij op dat punt dus een aantal indicatoren toevoegen, ook aan het jaarverslag, die die ontwikkeling in beeld brengen? De heer Spekman heeft een aantal opmerkingen gemaakt over "werken moet lonen". Dat gaat niet altijd op. De armoedeval zal zich bij herintreders op een aantal punten natuurlijk blijven voordoen. Daaruit blijkt dat lastenverlichting die is gericht op het oplossen van die problematiek, ook voor de komende periode een belangrijke uitdaging is. Dat is meer een constatering.

De heer **Ulenbelt** (SP): Voorzitter. Ik ga nog even in op de bijstand. Gemeenten kunnen een uitkering geven aan mensen die daar geen recht op hebben, maar het omgekeerde kan ook gebeuren: zij kunnen niet uitkeren aan mensen die wél recht op bijstand hebben. Mijn indruk is dat de situatie in de gemeenten steeds meer verschilt.

De **voorzitter**: Dit blokje gaat over het inkomensbeleid. U spreekt echter over de bijstand. Hierna komt er een ronde over onderwerpen die nog niet aan de orde zijn geweest.

De heer **Ulenbelt** (SP): Bijstand is ook inkomensbeleid. Voor het armoedebeleid wordt veel verwezen naar de gemeente. De bijstand is echter een landelijk vangnet. Het ziet er naar uit dat het vangnet er in iedere gemeente anders uitziet. Het ministerie is verantwoordelijk voor de vangnetten die gebruikt worden voor de veiligheid van mensen. In dat vakgebied is bekend dat vangnetten gecontroleerd moeten worden. Zijn die sterk of stevig genoeg? Is er kans om er doorheen te vallen? Zo ja, voor wie? In die zin vraag ik een reactie op de Rekenkamer. Die stelt immers dat met het ontbreken van toezicht op besteding van het I-deel van de WWB de minister in strijd handelt met de Comptabiliteitswet van 2001. Ik ben benieuwd naar de reactie van de minister.

Minister **Donner**: Nee, ik handel niet in strijd met die wet.

De heer **Ulenbelt** (SP): De vraag is hoe het daarmee zit.

Minister **Donner**: Dat is een andere vraag. Voorzitter. De heer Van Hijum vraagt naar de ontwikkeling van het aantal mensen met een inkomen rond het sociaal minimum. Dat inzicht zit niet in deze cijfers, maar in de onlangs gepubliceerde CBS-cijfers. Bij verkleining

van de verschillen kunnen overigens ook nivellerende maatregelen een rol spelen. Een ontwikkeling van meer of minder mensen met een inkomen rond het sociaal minimum zegt niet strikt iets over de koopkrachtontwikkeling.

De heer **Van Hijum** (CDA): Er is al eerder discussie over gevoerd dat koopkrachtplaatjes niet zo verschrikkelijk veel zeggen over het besteedbaar inkomen van mensen. De vraag is of die plaatjes de best denkbare indicatoren zijn, ook voor Kamer en politiek, in de discussie over deze problematiek. Wellicht moeten bij het armoedevraagstuk zaken toegevoegd worden die het punt tastbaarder maken, ook als het gaat om de meest kwetsbare doelgroep. Ik heb als voorbeeld het aantal huishoudens genoemd dat zegt moeilijk te kunnen rondkomen. Er is een stijging te zien in dat aantal.

Minister **Donner**: Ik ben het ermee eens dat enkel aandacht voor de koopkrachtontwikkeling niet veel zin heeft in deze discussie. In strikte zin geldt dat ook voor wat mensen zeggen over het rondkomen met een bepaald minimum. Dat wordt immers bepaald door andere factoren, zoals de schuldsituatie en de ontwikkeling van andere lasten. Wij gebruiken een aantal instrumenten. Regelmatig wordt vanuit het oogpunt van budgetontwikkeling bezien of de niveaus daarbij adequaat zijn voor de ontwikkeling. Dat zegt echter in het geval van concrete huishoudens niet alles. Dat blijft een onderdeel van de verantwoordelijkheid van mensen in de eigen situatie. Eventueel kan er op plekken in de samenleving steun gekregen worden voor omgang met deze vraagstukken. De verschillen daarbij kunnen in het beleid echter niet worden gecompenseerd. Dit is een onderdeel van het bredere armoedevraagstuk, zoals de staatssecretaris dat regelmatig in de Kamer verwoord.

Staatssecretaris **Aboutaleb**: Voorzitter. De heer Ulenbelt geeft aan dat gemeenten soms fouten maken. Het kan dat een uitkering ten onrechte wordt verstrekt of ten onrechte wordt onthouden. In de cijfers die ik van de gemeenten zie, staat soms dat accountants zeggen dat uit de gegevens en rapporten niet altijd te traceren is of het voldoende geborgd is en of een uitkering terecht of onterecht is gegeven of geweigerd. Daarbij is dus sprake van onzekerheid. Het kan beide kanten op. Bij de uitvoering van het inkomensdeel kan er geen misverstand over bestaan dat de bijstand een grondrecht is. De gemeenten dienen zorg te dragen voor een adequate uitvoering van de bijstand. Ik snap het verschil in benadering van de heer Ulenbelt met de Algemene bijstandswet dan ook niet goed. Ook toen was de uitvoering in handen van de gemeenten. Ook toen konden dezelfde fouten worden gemaakt. Een wezenlijk verschil met de huidige situatie is dat de gemeentebestuurders die verantwoordelijk zijn voor uitvoering van de lokale bijstand op drie manieren scherp in de gaten worden gehouden. In de eerste plaats is er de gemeenteraad die ordenend werkt door verordeningen vast te stellen en die controlerend werkt door bij de jaarrekeningen scherp te kijken naar het verstrekken van uitkeringen. In de tweede plaats maken veel burgers en gemeenten dankbaar gebruik van de lokale ombudsman. In de derde plaats controleert de lokale rekenkamer op voortreffelijke wijze het functioneren van de sociale diensten. Deze aanwinsten van de laatste drie jaar

sterken mij in de gedachte dat er voldoende lokale "checks and balances" zijn bij de uitvoering van de Wet werk en bijstand. Dat sluit natuurlijk niet uit dat er fouten worden gemaakt.

De heer Ulenbelt wijst op een verschil van mening tussen de Algemene Rekenkamer en het departement over het toezicht op de uitvoering van de WWB. In de bestuurlijke reactie op het rapport van de Rekenkamer geven wij aan van mening te zijn dat er op adequate wijze invulling wordt gegeven aan onze toezichthoudende rol en verantwoordelijkheid. Daarover bestaat kennelijk een meningsverschil met de Algemene Rekenkamer. Ik zeg graag toe bereid te zijn nog eens met de Rekenkamer te praten over dit verschil van mening. De inspecteur-generaal kijkt met enige regelmaat naar de uitvoering en scheidt daarover ook rapporten af. Ik zal met de Algemene Rekenkamer bezien of onze standpunten kunnen convergeren tot een eensluidend standpunt.

De **voorzitter**: Heeft een van de Kamerleden behoefte om op dit onderdeel een motie in te dienen?

De heer **Ulenbelt** (SP): Ik heb een vraag. Laat de staatssecretaris aan de Kamer weten of en zo ja, hoe het meningsverschil met de Rekenkamer wordt opgelost?

Staatssecretaris **Aboutaleb**: Wij doen daar graag verslag van.

De **voorzitter**: Wilt u een oordeel geven over de motie van de heer Ulenbelt?

Staatssecretaris **Aboutaleb**: Ik kan mijn reactie niet beter formuleren dan de heer Van Hijum heeft gedaan. De motie voegt weinig toe aan de motie-Bruls. Ik heb net met redenen omkleed aangegeven wat het probleem is. Deze motie versnelt het proces niet. De toegevoegde waarde ontgaat mij dan ook. Wij komen bij de begroting terug op de bruto-cijfers. Bij de netto-effectiviteit pogen wij om die op wetenschappelijk verantwoorde wijze inzichtelijk te maken voor de komende periode. De motie voegt materieel weinig toe aan de mede als gevolg van de motie-Bruls in gang gezette trajecten.

De **voorzitter**: De onderwerpen die wij aan de hand van de verslagen zouden behandelen, zijn nu afgerond. Er is nu gelegenheid om de resterende vragen te stellen.

De heer **Van Hijum** (CDA): Ik kan kort zijn, want de vragen die ik wilde stellen, betroffen vooral arbeid en zorg en dan in het bijzonder de effectiviteit van de levensloop-, verlof- en kinderopvangregelingen. Onder het puntje emancipatie is daar echter al uitgebreid op ingegaan. Ik heb dan ook niet de behoefte om hierover nadere vragen te stellen.

De heer **Spekman** (PvdA): Mijn fractie heeft schriftelijk vragen gesteld over de onbegrijpelijk hoge uitvoeringskosten van de WGA en de IVA. Deze bedroegen 181 respectievelijk 217% van de uitkeringslasten, te weten 63 en 200 mln. In de antwoorden 111 t/m 114 is de regering hierop ingegaan, maar helaas op een voor ons onbevredigende wijze. Zo is het argument dat de totale uitvoeringskosten van het UWV in 2006 is gedaald, geen rechtvaardiging. Het gaat mijn fractie namelijk om de verhouding tussen de uitvoeringskosten en de uitkerings-

kosten, juist omdat het aantal uitkeringsgerechtigden in 2006 zo fors is gedaald. Verwijzen naar de daling van de totale kosten is ook niet bevredigend als rekening wordt gehouden met het feit dat de WGA en de IVA in 2006 zijn ingevoerd.

Ik krijg graag antwoord op de volgende vragen:

- Welk percentage van de uitvoeringskosten van de WGA en de IVA is opgegaan aan eenmalige investeringen die samenhangen met de implementatie van deze regelingen? Hoeveel geld is geïnvesteerd in ICT?

- Welk percentage van de uitvoeringskosten had betrekking op de behandeling van de aanvragen en de uitkeringsverstrekking?

- Het kabinet schrijft dat de hoge kosten verband houden met het grote aantal aanvragen dat tot een afwijzing heeft geleid. Hoeveel aanvragen betrof dit? Hoe verhoudt dit aantal zich precies tot het aantal aanvragen?

- Met het oog op de toekomst is de vraag van belang hoe de uitvoeringskosten in 2007 en 2008 zich verhouden tot de uitkeringslasten.

- Is er in 2007 en 2008 nog steeds sprake van investeringskosten?

- Hoe verhouden de uitvoeringskosten van de WGA en de IVA zich per uitkeringsgerechtigde tot de uitvoeringskosten van de WAO in 2004? In 2004 was er namelijk nog geen sprake van nieuwe instroom

Het zijn gedetailleerde vragen, maar mijn fractie vond de antwoorden dan ook echt onbevredigend. Ik overweeg een motie in te dienen met het verzoek een onafhankelijke instantie onderzoek te laten doen naar de hoogte van de uitvoeringskosten van de WIA. Op grond van dat onderzoek kunnen dan voorstellen worden gedaan om de uitvoeringskosten te beperken. Dat is verreweg de eenvoudigste weg en dus ook nog eenvoudiger dan het beantwoorden van deze vragen.

De antwoorden die tot nu toe zijn gegeven, zijn onbevredigend, omdat het om enorme kosten gaat. Ik vind het zonde dat er in verhouding zoveel geld wordt uitgegeven aan de uitvoering.

Minister Donner: Ik moet bekennen dat ik het antwoord op alle vragen van de heer Spekman niet paraat heb. In het jaarverslag zijn de uitvoeringskosten over de verschillende regelingen uitgesplitst. Als je de totale uitvoeringskosten vergelijkt met de uitvoeringskosten van de WAO voor de invoering van de WIA, zie je dat die bedragen ongeveer gelijk waren.

Door de kosten uit te splitsen is een vertekend beeld ontstaan. In het eerste jaar van een nieuwe uitkeringsregeling zijn de uitkeringslasten namelijk doorgaans beperkt. Je schrijft dan het apparaat voor het eerst over op de toepassing van de regels. De afname van de instroom vertaalt zich verder in relatief hogere uitvoeringskosten. De keuringsartsen die constateren dat iemand geen aanspraak kan maken op een uitkering, moeten namelijk wel betaald worden. Een hoge instroom, gecombineerd met een daling van het aantal uitkeringen, leidt per definitie tot relatief hogere uitvoeringskosten.

De specifieke vragen van de heer Spekman zal ik schriftelijk beantwoorden. In alle eerlijkheid: als hij de totalen vergelijkt, moet ook hij zien dat de uitvoeringskosten van de arbeidsongeschiktheidsregeling niet zijn gestegen, zelfs niet in het vertekende beeld van het jaarverslag.

Ik kan niet zeggen welk beeld de jaren daarna zullen laten zien. Ik noteer zijn vragen over deze jaren en ik zal daarop schriftelijk ingaan.

De heer **Spekman** (PvdA): Ik neig toch tot het indienen van een motie. Ik respecteer namelijk wel de antwoorden van de minister, maar moet tegelijkertijd constateren dat het gedeeltelijk een herhaling is van de schriftelijke antwoorden.

De antwoorden van de minister laten onverlet dat het aantal uitkeringsgerechtigden in 2006 fors is gedaald en dat de uitvoeringskosten enorm hoog zijn vergelijken met de uitkeringslasten. De Kamer moet weten wat hier aan de hand is. Het is mogelijk dat dit probleem zichzelf uiteindelijk oplost, maar wij moeten daar, gezien de bedragen die hiermee zijn gemoeid, wel zekerheid over hebben.

De **voorzitter:** De minister biedt u aan om schriftelijk op uw vragen in te gaan. Het staat u natuurlijk vrij om die brief met antwoorden te agenderen voor de Kamervergadering. In dat debat kunt u dan eventueel alsnog een motie indienen.

De heer **Spekman** (PvdA): Dat is een goede mogelijkheid, want die motie is geen doel op zichzelf. Ik wil echter wel duidelijkheid en de zekerheid dat er gewerkt wordt aan een betere verhouding tussen uitvoerings- en uitkeringslasten.

De **voorzitter:** U hebt natuurlijk altijd de mogelijkheid om een motie voor een onderzoek in te dienen als u de antwoorden van de minister onvoldoende vindt.

De heer **Spekman** (PvdA): Dan beperk ik mij voor dit moment tot het stellen van vragen.

De **voorzitter:** Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van dit algemeen overleg over het Jaarverslag 2006. Ik heb de volgende toezeggingen genoteerd:

- in het najaar van 2007 stuurt de minister een notitie naar de Kamer over de Wajong-problematiek;
- in de begroting voor 2008 worden indicatoren opgenomen om de bruto-effectiviteit te bepalen van de re-integratie;
- in de begrotingsstukken voor 2008 wordt ingegaan op de toekomst van de WW, zoals die door de heer Spekman aan de orde is gesteld;
- de staatssecretaris zal de Kamer berichten over zijn gesprek met de Rekenkamer over het dispuut tussen zijn ministerie en de Rekenkamer;
- de specifieke vragen van de heer Spekman over de hoge uitvoeringskosten van de WGA en IVA zullen schriftelijk worden beantwoord.

Sluiting 17.37 uur.